

ELLENZÉK.

POLITIKAI ES TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztői iroda
Kossuth Lajos-utca (Máriaffy-ház),
hová a lap szellemi részét megillető közle-
mények intézendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:
Egész évre 32 korona.
Félre 16 korona.
Negyedévre 8 korona.
Égy óra 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és
ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

Kivándorlás.

(Három cikk.)

I.

Beszéljessünk a kivándorlásról, mert hazánknak e pillanatban nincs nagyobb rákfenéje.

A természetrajz előtt nem idegen a vándorlást. Az említsük, madarak, halak és rovarok némely fajta vándortermészetűek. — Fecske-, egér-, sáska-, héring-, vándorlóról mindenki tud valamit. Ezen természetrajzi vándorlás indító okait részben ismerjük, részben nem ismerjük. A madarak vándorlását megérthetési feltételek okozzák. A halak vándorlásánál a fajfenntartás képezi az okot. A madár elhúzódik, hogy tápszert találjon. A hal elhúzódik, hogy termékenyüljön és ikrája számára alkalmas költőfészket találjon. Egérnek, sáskának vándorlása nincsen költőfészkelre való szükség.

Az ember is vándorol. De ez nem természetrajzi tünet. Legerősebb szervezete van az embernek. Oroszlán, gorilla, elefánt tüdőbajt kap éjszakán. Jegesmedve, fóka, cethal elpusztul délen. Az ember minden églajt kiáll, az egyenlítő is, a sarkvidéket is. És mindenütt megél az ember. A jég és hó mezőkön főkahussal, a tropikus vidéken gyümölcseccel. Az ember vándorlása tehát nem természeti szükség.

Az ember vándorlása: megérthetési kényszer. Ha félreértéstől nem félnek, azt mondanám: szociális kényszer. Nem mintha a társadalom kényszerítené a vándorlásra, hanem mivel a társadalmi berendezkedés miatt nem találja meg otthonában azt a kenyérmennyiségit, a mire vágyik. Ilyen formán a vándorlás nem az egyén, hanem az ország betegsége. A mig Németország harminc és egy néhány fejedelemségre volt szakadozva, nem volt egyöntű vezetése és a haza fogalma csak mint absztrakció élt a lelkekben; vagyis, a mig Németország beteg volt: az alatt folyton rajzott. Így keletkeztek hazánkban, Oroszországban, a balti-tenger partvidékein és főleg Északamerikában a német telepek. A hatvanas években egymásra százharmincezer német vándorolt az Egyesült Államokba. Mielőtt azonban létrejött a német egység és Németország felgyógyult évezredek betegségből és szervezete lett a nemzeti munka és a gazdasági erők kibontották szárnyaikat: azonnal megszűnt a kivándorlás, úgy, hogy az Egyesült Államok lakossága immár huszonnév óta nem kap gyarapodást a német rezervárból.

Nálunk a kivándorlás körültre jár a nemzeti eladósodással. Fokról-fokra nőtt az eladósodás és ugyanaz arányban a kivándorlás. Ott kezdődött, hol a gazdasági viszonyokat a kormány leginkább elhanyagolta — a Székelyföldön és ott folytatódott, a hol szintén el volt

hanyagolva a gazdasági élet — a felvidéken.

Az eladósodáson kívül egyéb körülmények is hatással voltak. Megszűnt a munkatér. A gyárpar (nem ám a magyar!) kivette a kenyeret a kézműipar szájából, a cséplőgép, aratógép, kapálógép, gőzeke, vetőgép fölöslegessé tett sok mezei munkást. A vasuti, hálózat temérdek fuvarost fosztott meg kenyérkeresetétől. A közhelyek felosztása, a tagosítás, az erdők, legelők kihasítása nagy vidékek lakossága elől dugta be az addig élvezett keresetforrásokat. A munkatérnek ez a megkülönböztetése a civilizáció következménye. Am gondoskodni kellett volna új munkaterekről az iparfejlesztés által. De nem gondoskodtak. Mivel pedig élni kell: más hazában keres a nép megélhetést.

Kivándorlók száma megdöbbentő. A múlt évben kétszázötvenezer ember hagyta el hazánkat. A vérnek ilyen arányu apadását egyetlen szervezet sem bírja meg. Alapos kimutatások szerint ma az Egyesült Államokban egymillió kétszázézer magyar honos él.

Felületes emberek hirdetik, hogy sok pénzt küldenek haza a kivándorlók. Igaz, sok pénzt. Tavaly százharminczöt milliót küldöttek. Ez nagy összeg, szédeltes nagy összeg. Azonban hányan küldöttek? Azt a nagy összeget egymilliókétszázézer kivándorlott között kell felosztani. Mennyi esik tehát egyre? Esik 112 korona 50 fillér. Ilyenformán a beküldött összeg vajmi csekély. Mert a legutolsó tót napszámosságnak is az évi munkaértéke a nemzeti gazdaság szervezetében megüti a nyolczszáz koronát. Annak az egymilliókétszázézer kivándorlóttnak az munkaértéke tehát nem 135 millió, hanem 960 korona. Értékvesztésünk tehát pénzben kifejezve évenként 825 millió korona.

Erdőcsí vesztésünknek nincsen számbeli mértéke. A hol fogy az őslakó, oda új elem telepszik. Ez az új elem Oroszországból, Galiciából, Romániából áramlik hozzánk. A neve lengyelzsidó. Magyarzsidóink vezérfejfiai nép-szöpredéknek nevezték a lengyelzsidót. A csere tehát olyan, mint mikor fenyőfa helyén a letarolt erdőben, rekettyebokor keletkezik, vagy mint mikor, a fecske fészkekben veréb üt tanyát.

Bartha Miklós.

A képviselőház összehívása. Egy bécsi lap értesülése szerint a magyar képviselőházat a jövő hét végére királyi kényszerrel újabb összehívják. A képviselőház az alelnökök, jegyzők és bizottságok megválasztása után megalakítja a delegációt és a kvótaküldöttséget s törvényjavaslatokat egyelőre nem tárgyal. A delegációt május 16-ikára hívják össze.

Újtások az államvasutaknál. A forgalom helyreállott a m. kir. államvasutak vonalain s ezzel teljesen megszűnt az ok, melyért a vasutasokat mozgósították. Kedden mult egy hete jelent meg a királyi parancs, amely az összes vasuti alkalmazottakat mozgósította és ezzel katonai fegyverem alá helyezte. Mint jelentik, ma ment szét a hadgyimnászter rendele az összes hadkiegészítő kerületi parancsnokságokhoz, amely a vasutasok demobilizációját elrendeli. Ezzel a vasutasok mozgósítása, amely amugy is csak részben volt végrehajtva, véget ér és a teljesen normális szolgálat helyre van állítva. Huszon-négy óra leforgása alatt eltűnnek az utolsó egyenruhák is a vasuti alkalmazottakról és semmi sem fog többé arra emlékeztetni, hogy Magyarországon öt napig nem közlekedtek vonatok.

A háboru.

Japánok győzelme.

Az első szárazföldi ütközet. Port-Artur.

Még le sem csillapult Japánban a Makarov orosz tengernagyon kivívott fényes győzelem örömmámora, már újabb dicsőség érte a bátor japán hadsereget, s vele a hősiesség nemzeti. Ugyan győzelmet aratott tegnap a japán hadsereg, melylyel elvetette a háboru további sorsát és megpecsételte az oroszokét.

Tegnap megtörtént az első szárazföldi ütközet, miután a japánok átkeltek a két hadsereg közt háttáratkötő Jalu folyón.

Napoleoni ügyességgel vívták a japánok ezt a győzelmet, amikor tízen-hatezeren megfutamodásra kényszerítették a harmincezer főből álló oroszseereget, foglyul ejtve annak tetemes részét és hadikészleteit.

Meglepi a japán hadsereg harczi mozdulatai. De legmeglepőbb a tegnapi, amikor a szárazföldi harcztér urai lettek. A kis japán előbb a tengeren áldozta meg a hatalmas oroszot, most meg a szárazföldön mért rá aligha kiheverhető csapást. A japán hadsereg ezzel a győzelemmel biztosította hátralevő hadtestének a Jalu folyón a biztos átkelést, úgy hogy ha döntő ütközetre kerül a sor, akkorára számban és erőben tekintélyes hadsereggel tud a muszkával szembeállni. Az eddigi fényes sikerek arra engednek kitalást, ha időközben békét nem kötnek a hadakozó felek, a döntő ütközet is a hősiesség japánok javára dől el.

Tegnap távirataink egyébként a következők:

Port-Arthurt újra bombázták.

Szt.-Pétervár, ápr. 30.

Port-Arthurból jelentik: A japán torpedóhajók április 28-án liditgránátokkal bom-

bázták a várat. Egy ilyen bomba egy tengeresz közelében robbant szét s a tengeresz akut gázmérgezés tünetei között betegedett meg. A japánok által rakott aknáknak egy részét az áradat kétszáz mérföldnyire délre vitte. Ha ez igaz, úgy a posta- és teherszállító hajókat ezen a vidéken nagy veszedelem fenyegeti.

A Konesimaru elsüllyedése.

Tokió, ápr. 30.

A Konesimaru szállítóőzős elsüllyedésétől a következő hivatalos jelentést adták ki: Midőn a Konesimaru szállítóőzős a 37. gyalogezred kilenczedik századával visszatért Genzába, miután Jubonban és környékén, valamint Hangjongdóban földért szolgálatot végzett, április 25-én este 11 óra 15 perczkor a hajót Sinto közelében három orosz cirkáló hajó és két torpedóhajó föltartóztatta. A Roszija közeledett a gőzhöz. A gőzös kapitánya a két vezető hajótestet és két más tiszti kíséretében a Roszija ment, a hol nyilván visszatartották őket.

Az ellenség katonáinak egy órai határidőt adott, hogy adják meg magukat, de a katonák a tiszteketől kapott parancsokat pontosan teljesítve, vonakodtak az ellenségnek megadni magukat. Egy óra harmincz perczkor az ellenség egy torpedólovást tett, mire katonáink a fedélzetén sorakoztak és az ellenségre tüzelni kezdtek. Tiszteink és katonáink közül többen elestek. Két óraker egy második torpedólovást tettek, mely a gépházat találta és a szállítóőzőst két részre szakította. Néhány kereskedő és kuli a csónakokba szállt. Később, miután a robbanás megtörtént, még néhány katona követte őket.

A csónakok nyugati irányba eveztek és 27-én a menekülő leírhatatlan szenvedések után elérték Sinto. Ezekben a csónakokban összesen negyvenöt tiszti és katona, egy kuli és három kereskedő volt. Ugy látszik, hogy a hajólegénység és kuli többségét elfogták. Azt hiszik, hogy a föntemlített kivételével a hajón volt összes katonák meghaltak. A században két százados, két főhadnagy, egy alhadnagy, egy apród hetvenhárom gyalogos és két tolmács volt. A megmenekült katonák közül tíz könnyen és egy súlyosan megsebesült.

TANÜGY.

Felvétel tanítónőképzőbe.

A nagyszabású tanítónőképzőintézet I-ó osztályába a következők 1904/905 tanévre felvételtől folyamodhatnak 14. életévüket betöltött olyan lányok, kik a felső leánynevelőiskolát, a polgári vagy felsőbb leányiskola, vagy leánygimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték.

Felvételi vizsgálat nélkül, de pályázati kérvények alapján történik a felvétel.

A felvételi kérvényhez a következők okmányok csatolandók:

1. Keresztlevél.
2. Iskolai bizonyítvány a megelőző tanévről s az idei első félévi értesítő. Az érvényi bizonyítvány június hó 30-án feltétlenül be-
küldendő.
3. Orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról.

A kérvényben kitéendő, hogy bennlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Benn-

A 81 éves, most meghalt főúri nőről még csak ennyit: A vizáknai evang. reform. egyházközségnek, fia: Zeyk Gábor által adományozott 6000 korona ajándékozásában a magyar nemzet ezeréves ünnepéjén, az egyház 300 éves fordulóján, neki is része volt.

A derék honleány és kegyes, vallásos urnó emléke legyen áldott.

Incze Lajos.

A szép ikrek.

A Lady Vale szerzőjétől.

Fordította: Amica.

(52.)

(Folytatás.)

Tudta, hogy Verschoylet az életerejére és erős akarata a hipnotizálásra alkalmatlanná tenné, tehát gondja volt rá, hogy mielőtt hipnotizálna, azon szer befolyása alatt legyen, mert tudta, hogy saját kezével írott valomást egyedül csak akkor szereshet tőle, midőn az ő hipnotizálásának hatása alatt volt. Azt is tudta, hogy Verschoylet őt egyedül sohasem fogadná el. Annak a férfinak a látása, a kit ő megbántott, rögtön óvatossá tenné. Tehát némi bizalmat helyezett a fiába, azt mondta neki, hogy Verschoyle egy elvezett titok birtokában volt, melyet ő meg akart tőle tudni és Klaus készséggel ajánlkozott, hogy egy este a stúdiójába megy, mint a művészett pátrónusa szerez oda bemeneteli engedélyt, és megkínálja Verschoylet, hogy az ő szivartárcájából szívjon egy szivart, melyet ő előlegesen azzal a szerrel elkészített és aztán az ablakon át csendesen távozik. Varcoe Ulriknek ekkor kellett volna belépni, hogy feladatát teljesítse.

— És ők azt megtették? — kérde Konrad.

— Minden jól látszott menni. Klaus, más név alatt felülletes ismereteket kötött Verschoyleval, a kit a fizikai erő és szépség mindig vonzott. Egy éjjeli látogatást szívesen

Kiadóhivatal:
Kolossvárt, Szentegyház-utca 22.
—
Egy négyszögzesintézmény — hirdetési ár
8 fillér. Gyárosok, kereskedők és iparosok ár-
kedvezményben részesülnek.
—
Reklam sora 2 korona.
—
Hivatalos közlemények sora 5 kor
—
Ngilttéri cikkek garmond sora után
40 fillér fizetendő.
—

lakási havidíj 36 korona (18 forint). A kérvényeket az intézeti igazgatóságához június hó 15-ig kell benyújtani. A felvétel július hó első napjaiban lesz elintéztve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek.

A II., III. és IV. osztályba szintén vehetők fel új tanulók, ha kimaradás folytán hely üresedik.

A III. osztályba felvehetők olyanok is, akik kisdóvónói oklevelet szereztek vagy a felsőbb leányiskola, esetleg a leánygimnázium hat osztályát végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. évfolyam különbözeti tárgyaiból vizsgálatot tesznek.

A bennlakásról prospektust szívesen küld az igazgatóság.

Nagyszabon, 1904. április 23-án.

Dr. Bilinczy Lajos,
képzőintézeti igazgató.

Egyleti élet.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egy-
let” igazgató-választmánya 1904. évi május hó 3-án, (kedden) d. u. 1/4 óraker — Petőfi-
utca 7. szám alatti helyiségében — rendes
ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meg-
hívja az elnökség.

A Magyar Szent-Korona Országainak
Vörös-Kereszt-Egylete Kolozsvár város vá-
lasztmánya 1904. évi május 7-én (szombaton)
d. e. 11-kor a vármegyeház üléstermében
rendes évi közgyűlést tart.

A kolozsvári Rákóczi bizottság 14 évi működése.

Sándor József elnök jelentése a kolozsvári Rákóczi-
bizottság 1904. május hó 1-én Kolozsvárt tartott
összejövetelén.

Tisztelt bizottság!

Ezelőtt 14 évvel, 1890. május hó 4-én alakult Kolozsvárt elnökségem alatt egy Rákóczi-kör, melynek célja volt II. Rákóczi Ferenc és a bujdosók hamvai hazahozatala kérdését felszínre tartani, s társadalommal és államkormányával szorgalmazni. A kör szám-bavette a dicső hamvakra vonatkozó összes adatokat, kimondta, hogy a propaganda céljából az ország minden részében, sőt Konstan-tinápolyban is az ottani magyarokkal hasonló körök létesít.

Érintkezéseink rendjén odáig jutottunk, hogy 1892. július hó 20-án Kolozsvárt az Emke védnöksége alatt egy 52 tagú rendes bizottsággá alakultunk, mely alkalommal kimondottuk, hogy a drága hamvak lehetőleg az ezeréves ünnepre, az 1715. évi XLIX. to. előírásával, országos intézkedéssel hozattas-sanak haza, a bizottság a hamvak „hová és miként elhelyezése iránt nem prejudikálván”.

A jelzett 1892. július hó 20-iki ülésen egy visszatekintésben, mely egész terjedelmében megjelent az „Ellenzék”-ben s melyről tudomást vett az ország napi sajtója is, behatólag összefoglaltam az ügyre vonatkozó előzményeket. Kimutattam, hogy Zemplén-vármegye, Thaly Kálmán halhatatlan érdemű kutatásai alapján, már 1870-ben elhatározta, a képviselőházzal felirat terjesztését, melyet 50-nél több vármegye magáévá tévén, a képviselőház 1873-ban egyhangulag elfogadta a hamvak hazahozatalát s utasította a kormányt, illetve Szilágyi miniszterelnököt a diplomáciai lépések megtételére.

látott a stúdiójában és Klaus könnyen megkapta az engedélyt. Az atyja egy meglelt helyen várta a fia visszatérését, midőn Klaus odament és megmondta, hogy a művész a szivartárcsában nagyon álmos lett és a hipnotizálásra nagyon kedvező állapotban volt. Varcoe nem késett az óvatos bemenetellel. A művészt mosolygva az arcán egy széken hátrahúzóval találta, de szívének a működése szinte megszűnt. Varcoe mindent megpróbált, de semmivel sem tudta fölébreszteni. A saját vesztélyét fölismerte, ha ott találja, gyorsan távozott. A következő napon hallotta, hogy Verschoyle Gábiel meghalt és ő rögtön elhagyta az országot.

— A halált az a szer okozta? — kérde Diána.

— Ő maga sem tudta. De azt gyanította, hogy Klaus a maga számlájára próbált valami hipnotikus experimentumot tenni. A mi pedig, mondá, nagyon veszélyes kísérlet volt, míg a szer hatása részben el nem múlt. Ő az esetet nem értéte egészen; de azt hitte, hogy a Verschoyle Gábiel halálának a fia volt az egyenes intézője.

Mindnyájan hallgattak és aztán komoly kérdő tekintettel néztek egymásra.

— Ezt a történetet ki mondja el Hildának? — kérde Diána.

XXV.

Diána volt a ki Hildának a Kourtlend által hozott történetet elmondta és az nagy komolysággal lihegve hallgatta, mialatt arca elhalványult.

— Gondoltam, hogy így volt — gondoltam, hogy így volt — mondta végre, a két kezét erősen összeronitva. Valami mondta nekem, hogy Varcoe Klaudnak tudomása volt arról. De, ah, örülök, hogy az Klaus volt, hogy Varcoe Ulrik, az anám hű és igaz barátja ártatlan volt e nagy bűn elkövetésében.

— Lehet, hogy Klaus szintén ártatlan és nem volt valódi szándéka kísérletével halált okozni — mondta Diána. Ügyvélszik, hogy tudatlanságból követte el. Talán meg sem kísértette azt a mivel az atyja gya-

TÁRCZA.

özv. Zeyk Domokosné.

Az Ellenzékben egyszerűen a gyászro-
vatban olvastam az előkelő név letűnését. Am jöhet a magyar nemzet régi és újabb története gazdag hősnőkben, nagy asszonyokban, kiknek kiváló erényeiről megállapított történelem, feljegyzések, krónikák, százhagyomány beszélnek: még sem oly gazdag, hogy egy annyira kiváló név viselőjét kin-csei közül csak a közönséges nevek lajstromába sorítsuk. Zeyk Domokosné nevét az életben az erény babéroköréje, halálában emlékeztetünkbe kitörülhetetlenül benyomuló gyászkeret illetti meg; mert a magyar nemzet 1848—1849-iki szabadságharcának egy hős férjét adott, kiről azt írja egyik költőnk: „A segesvári harcmezőn föléng a muszka trombita. Távol elszártan fut, szalad Bem szerte rombolt táborra. Csak Zeyk Domokos nem szalad. Nem is lát ily dicső fiat, Nem is lát ily mohácsi tér, Isten veled Bem! his veszer”.

Nem emlékszem tovább; mert gyermekkoromban tanultam ezelőtt vagy 26 évvel, mikor nagy előszeretettel szemlélgettem a szabadságharcra vonatkozó költeményeket, — de nem feleltem el a hangulatos, lelkes költemény által is megörökített ama történeti tény, hogy Zeyk Domokos egy-maga egész csapatát vette fel a harczot, halomra vágta a támadókat, míg a muszka vezér parancsolá, hogy élve fogják el, — de Zeyk föléltette magát s a béke fehér lóbo-góját hős vére festette pirosra.

Méltán alkalmazhatjuk rá Arany János Dalnok bujdosó:

„Láttam Marathon győzedelmét
Spárta leányi honszerelmét
Xerxes özön hadát;
Leonidást Thormophylében
Es Tirtaeust lanttal kezében buzdítani a osatát”.

Mintha éppen Zeyk Domokosról, az ő feleségéről, a segesvári csatáról, Petőfiről — Zeyk környezetéről zengne a dal.

A ki ilyen hőst adott a hazának, maga is — galamb szelidsége mellett — hősnő volt. Viruló ifjúságában: 25 évvel maradt öze-gyen kis árvaival. És nem dobta el az öz-vegnyi fátvált; ő maga vitte le a siri világba fél század multán, hogy ezzel és poraival tegyen biznyságot hős férje porai előtt a magyar nő erényeiről: ki a veszedelemben hős és feleség mint Rozgonyi Czeczila, a nyomorúságban, üldözöttségben, megpróbáltatásban Szilágyi Erzsébet, háza fentartásában Lorántffy Zsuzsanna.

Egyetlen egyszer láttam az előkelő urnót, mikor 1888-ban néhai b. e. Szász Domokos püspökkel köruton valánk; Diódon a Zeyk főúri pár vendégei voltunk. Mintha jelenne lett volna a mult akkor ifjú lelkem-ben: előttem volt a hős képe erős körvonalu arcával honvédszázadosi egyenruhájában. Nem tudtam megállni, hogy az öreg urno-nek a hős férjéről írt fenti költeményt be ne mutassam; bánatos lemondással hallgatta meg.

Emlékezőm a régiokról, írásom közben folyton töprengtem, hol kapnék Zeyk Domokosról, hős küzdelméről részletesebben, a mit oda írjak minden magyar szívébe. Így akadt kezembe, könyveim között keresgélve, Nagy Sándor hídvégi volt református pap (Bem hadsegédje) „Háromszék önévelmi harca” című munkája. Hadd álljon itt a kötelességhöz halálig hű emléke bő részle-tézéssel, hogy megtanuljuk: mindent a ha-záért, a hazát semmiért ne! mert ma a haza semmi némelyek előtt, az első jó magunk.

Macskási Antal százados jegyzeteiből a fent említett könyvben ez áll: „Mintegy 10 óraker kezdődött muszkák elleni seges-vári harca Bem apónak.

Este felé a fehéregyházi szőlő, vagy gyümölcsös dombról ágyui mellől azt ren-deli fülem hallatára Zeyk Domokos galop-

A bizottság feladata tehát első sorban kettő lett, egyfelől felvenni az érintkezést Thaly Kálmánnal — mint a Rákóczi-eszme apostolával és Zemplénvármegyével, mely a képviselőházi intézkedést kezdte. — Thaly Kálmán az 1892. július hó 20-iki említett gyűlésünk disztagijává választván, erre ugyanazon évi augusztus hó 6-án választott, örmét fejezve ki az alakulás fölött s kérve, hogy ez ügyben a személyes érintkezést tartuk fenn. — Viszont megkerestük még ugyanabban a hónapban Zemplén és Bereg-vármegyéket, mely utóbbi szintén foglalkozott a dicső hamvak hazaszállítás eszméjével, mire Zemplénvármegye bizottságunk megkeresésére szeptember hó 28-án 200. szám alatt az alsópn elnöklele alatt bizottságot küldött ki javaslatlétel készítése céljából. Bereg-vármegye pedig 1892. október hó 4-én tartott közgyűlésében 131. szám alatt kímódta az 1873. évi országgyűlési határozat ügyében való kérelmezést. Zemplénvármegye felirata 1893. május hó 17-én 161. szám alatt ment fel Budapestre, kifejezve azt is, vajjon „a hamvak hazaszállítására esetén egy nemzeti Pantheon felállításával az ország székes-fővárosában helyezettnek-e el? avagy Zemplénvármegyében, hol II. Rákóczi Ferencz született és lakott?

Időközben Thaly Kálmán 1893. márczius 15-én Kolozsvárra jöven, a Márczius 15-iki bizottság ünnepén való felolvasás végett, a Rákóczi-bizottság Thaly Kálmánt az alkalommal ünnepélyesen fogadta s módunk nyílt a kérdés személyes megbeszélésére nézve is. Thaly a helyre nézve akkor inkább Kassa, „Rákóczi kedvelt fővárosa“ mellett nyilatkozott, melynek dómja a Rákóczi-szabadságharcz pantheonjává volna átalakítandó, vagy még inkább Budapesten egy pantheon létesítendő. Kért egyszerűsítést, hogy minden törekvésünk a törvényhozás által leendő hazahozatal mellett legyen. Azóta is több alkalommal volt Thalyval ezt a kérdést, mint a bizottság elnöke, elővenni s nem szüntet meg az ügyet illető helyen a legutóbbi időig szorgalmazni.

Felséges urunk, királyunk végre folyó évi április hó 18-án saját legmagasabb iniciatívájára, mely örömmel fogadta, hogy ejtse az egész országot és a szabadság minden igaz barátját, utasította a m. kir. kormányt, hogy II. Rákóczi Ferencz hamvai visszaszállításának kérdésével foglalkozzék és elvárja erre vonatkozó javaslatát. Közben a budapesti Zrínyi Ilona-kör tiszteltget a kormányelnök-nél, hogy javaslatában egyben Zrínyi Ilona hamvai hazahozataláról is gondoskodjék.

Ezzel bizottságunk a főkérdésben elérte a czélt s csak mellékesen említem meg, hogy közben az eszme érelelésére többféleképpen hatottunk. 1892. július hó 18-án Káldy Gyula Kolozsvárt bizottságunk felkérésére az első nyilvános előadást — kurucz-estélyt — adta a propaganda anyagi czéljára s ugyanezt ismételte nemsohára Marosvásárhelyt is. Az így és más adományok által bejött összeg, mely jelenleg 259 kor. 28 fill. tőkét tesz ki, 1900-tól szóló kamataival Szekula Ákos pénztáros által a védőegyesületnél tétettek le, mely összeg mikénti felhasználása tárgyában az 1892. július hó 20-iki alakuló gyűlés határozott.

Most 2 bizottsági tag a Felséges királyi kézirat megjelenése alkalmából ez ültés egybehívását kérvén, van szerencsém azt az előzmények fenti összefoglalása után ezenel tisztelettel megnyitni.

Az iparos tanoncz iskola egy éve.

Vizsgálat.

Tegnap volt beszámolója a kolozsvári iparos tanoncz iskola növendékeinek egy évi előmeneteléről. A szellemi kiképzést végző iparos tanoncz iskolák városunk különböző iskoláiban elhelyezett osztályaiban tegnap délelőtt 8—12-ig folytak le a vizsgálatok. Az elért eredmény teljesen kielégítette a jelenlevő hallgatóságot, kik közül ott láttuk Kozma Ferencz kir. tan. felügyelőt, Balog Sándor tanfelügyelőt, dr. Széchy Ákos igazgatót, B. Bak Lajos, Hevesi József iparos egyleti elnököket stb. — A vizsgálatok könyvtármunka kíséretével ért véget. A vizsgálatok egyes intézetek tanárai elnökök.

Kiállítás.

Ugyanezen nap délutánján volt az egyhétig tartó tanoncz kiállítás bezárása a pol-

gári fiu iskola nagytermében, mely teljesen megtelt érdeklődő közönséggel.

A bezáró ünnepély Terkál Béla iparos egyli. alelnök nyitotta meg lelkes szavakkal, mely után a város nevében Polcz Rezső tiszti ügyész tartott igen szép és tartalmas beszédet az ifjúságért, melyben különösen a szorgalmas munkára és haza szeretetre lelkesítette a tanulókat.

Dr. Széchy Ákos igazgató tartott most szép beszédet, melyben a letűnt 30 évre tekintett vissza. A tartalmas beszédek a közönség lelkesen megjelenezte.

A jutalmakat, mintegy 180 tanulónak Jakab titkár és Knauer pénztárnok osztották ki, mely 1, 2, 3-ik, dijakból és oklevelekből állottak.

Igen megható volt az a jelenet, midőn Tompa Kálmán színművész a nemzeti színház nevében 10 koronát adott át egy fodrász tanulóknak szorgalom jeléül szép beszéd kíséretében a nemzeti színháznál végzett munkásságáért.

A kiállítás a „Hymnus“-al nyitottak meg s a „Szózat“-tal zárták be a tanulók, kiknek szép énekét Bójtke László oszt. főnök vezette harmónium kísérettel.

Társas vacsora.

Este 8 órakor társas vacsorára gyűltek össze a tanítók, vizsgabiztosok és iparos mesterek a New-York szálló külön termében.

Az első telköszöntő Elek Gyula tartotta éltetve a tanítótestület nevében az iparos tanoncz iskolák nagyérdemű igazgatóját, dr. Széchy Ákost, Súlyom János a három legidősebb tanítóra Benedek József, Szentgyörgyi Lajosra, és Dézsi Lászlóra köszöntötte, kik 30 éve tanítanak az iparos iskolákban. Dr. Széchy Ákos az iparos egyleti érdemes elnöke Hevesy Józsefre bízott poharat. Ezen kívül felköszöntöket mondtak még: Hevesy József a derék tanítótestületre, Szilágyi József ugyanerre, Balázs K. József a vizsgabiztosokra, Barabás Endre a közös munkára, Vass Domokos dr. Gámán József, Kohányi Gyula a közszellemre, dr. Gámán József a magyar iparra, Nyárádi Lajos Súlyom Jánosra, dr. Széchy Ákos az iparosokra, Balogh Gergely, Nagy Kálmán és Lengyel Károly dr. Széchy Ákosra, Iszlai Márton, Szilágyi József stb.

A kedélyes vacsorának éjféli felé volt vége.

Mulatság.

A Házberseglyőz Filler Egyet vasárnap, május 8-án (kedvezőtlen idő esetén a következő vasárnap, május 15-én) a Lövölde összes helyiségeiben májusi ünnepélyt tart. Az ünnepély műsora: D. u. 3 órakor az összes elemi iskolák gyerekek versenyfutása 3 díjjal. Töjás- és talicska-verseny, 3—3 díjjal. Pénzszórás. Lepényevés. Horgászás a szárazon. Szilvaizzal lepény evés. Fél 4 órakor a Polgári fiúiskola növendékeinek diszverseny 3 díjjal.

4 órakor: Diszelőadás a Lövöldeben 80 gyerek által. Lakadalmi menet. Tavasz-fakadás, verses szindarab. (Élőkép). Babavásár. Gyorsfénypézsét. Fél 6 órakor: Tombola, 800 nyeresémmel.

Az ünnepélyen a hönvéd zene és a vasuti zenekar felváltva játszik. A cigány zenekar délután 6 óráig a nagy köröndben, 6 óráig a díjjal 12 óráig a teremben tánczra muzsikál, melyért külön belépti díjat nem kell fizetni.

Délután két nagy óriási léggömb felbocsátása. Óriási nagy konfetti-dobás. Pezsgő sorolás. Kucseber játék. Biscsodobás. Krajczáros szerencse kosár stb. egész délután.

Este remek tűzijáték, melyet Szabó Ferencz pyrotechnikus rendez a következő műsorral: 1. Különböző röpentyűk. 2. Különböző tűzrózsa. 3. Szálmalom, gyémántfény. 4. Bomba és gránát variáció. 5. Különböző szökőkutak tűzpompában. 6. Drót-nélküli durranós távirat. 7. Japánai tüzelegyező. 8. Római lapdajáték. 9. Kóbor röpentyűk. 10. Különböző tűzpétárdák. 11. Vándoreszillagok. 12. Orosz-Japán háboru szárazon, különböző tűzijáték egyveleggel. 13. Brazíliai tüzes kigyók és csillagok. 14. Záradékul egy óriási nagy tűzrózsa brillant mozaik tűzfényben. Végül: görögütz.

Este az összes helyiség villannyal lesz kivilágítva.

Ugyan azon a napon, de későbbben Hilda ált ment Monksoltba a történetet Kourlandtól még egyszer hallja.

— És ő valóságban abban a házban állt Kalibánnal és azt a csomagot ott hagyta? De miért hagyta ott Kalibánt? A szegény hűségese kis jószágot! Éhen halhatott volna, vagy a bánat megölhette volna.

— U azt gondolta, hogy Klaud elviszi onnét a majmot; és Klaud azt gondolta az atyja magával vitte. Mert lássa, ámbár Varcoe Ulrik nem volt lelkesülve arra a tragédiára ami megtörtént, de úgy látszik attól fél, hogy a Verschoyle keze által elpusztulhat, aki igazgatóságának bizonyos fázisaiban az ő nagy erejében és akaratában veszedelmes volt, tehát hirtelen elűnésére előkészületeket tett.

Ó Klaudhoz nem beszélt nyíltan — közöttük csak félbalom létezett.

Es nem vagyok biztos róla ha vajjon Varcoe Ulrik nem tartotta e lehetségesnek, hogy a saját fiától versélyben volt. Néha czélzást tett arra, hogy Klaud a titok megszerzéséért erőszakos módszert fog használni.

Azonban erről nem akarok egész bizonyossággal beszélni; mert lehet, — hogy lázas állapotában nem volt magánál — midőn ilyen féle félelemlől beszélt; de az tény, hogy midőn ő azt a történetet a maga anyja számára leírta és azokat az érdekes irományokat tette melléje, ő nem bízta azt a csomagot a fiára, sem ügyvédre kitől a fia azt szép móddal vagy más uton elcsalhatta volna, de olyan helyre rejtette hol azt biztonságban hitte. Egy memorándumot hordott magánál mellyel a halála előtt a saját modja szerint szándékozott elbánni.

— A hogy a dolgok fordultak, — folytatá, — ő azt a memorándumot egyébb irományokkal együtt reám bízta és a csomagot végredelelileg azokkal együtt magára hagyta — magára, akit ismert és szeretett és a kiből megbízott. Csodálkoztam azon a melegségen mellyel fogadott midőn megtalálta.

(Folytatás következik.)

Belépti díjak: Gyermekek: iskolában előre váltva 10 fill. a hely színén 20 fillér. Felöltötteknek és szülőknek ugyanott előre váltva 30 fillér, a hely színén 60 fillér. Katonáknak örmestertől lefelé 20 fillér. Cseledeknek szintén 20 fillér.

Az ünnepély kezdete délután 3 órakor.

A rendező-bizottság.

Szép kis házias mulatságot rendezett szorakozó estély czímén a gazd. tanintézet ifjúsága. A kedves mulatságot egy ügyesen összeállított programml elvált meg, melynek minden pontját a közönség zajosan megjelenezte. Különösen kiemelendő Feder Margitka urhölgy művészi zongorázása, mely bőven kiérdemelte a szűni nem akoró tapsot. — Szász Ferencz oszt. gazd. segédtiszt ur érdekes és költői lendülettel megírt felolvasása, melynek tárgyát a vadászat köréből vette élénk humorral fűszerezve a szép leírásokat. Graef László ur humoros szavata és Kacsó Béla ur élénk temperamentummal előadott vig monologia szintén nagyban hozzájárultak vig kedély emeléséhez. — Az egyes számok közt az ifjúság zenekara játszott s ujjában is fényes bizonyítást adta ezzel nagy gyakorlatosságának. — A művészi összhang az ügyes vezetés mellett tanusodott.

A program végével az előkellő közönség a „Pongrácz-banda“ hangjai mellett reggelit mulatott s mindenki egy kedves mulatság emlékével s azzal a jóleső tudattal távozott, hogy: „folytatjuk a majálison. B.

SZÍNHÁZ.

Takarodó.

(Dráma 4 felvonásban. Irta: Beyerlein. Fordította Zboray Aladár.)

Beyerleinkatona-dramájátjót hírnévélozte meg, úgy hogy a közönség a darab iránt eltelte nagy várakozással ment a színházba. Konstatáljuk, hogy várakozásában senki sem csalódott. Ez a dráma tömör, gyorsan görűlő és egyrészes. Néhol patogó és száraz, szinte nyers, mivel a katonai temperamentumot akarja jellemezni. Nyelvazete itt-ott érdes, kaszárnya-izű, de ezzel alakjait karakterizálja s így inkább előnyére szolgál.

A darab meséje egy kis porosz helyőrségben játszik. Volkhardt örmester (Szakács) egyik elesett bajtársának fiát Helbiget (Mészáros) neveli édes leányával Klárral (Tóvölgyi M.) együtt. Helbig vonzalmat érez Klári iránt és az öreg örmester leghőbb vágya az, hogy nevelt fia elvegye leányát Klárit. Történi is köztük erre nézve valami megállapodás, de időközben Helbig pár évet tölt el egy lovagló-iskolában. Klári, a ki Helbiggel csak rokonszenven, — ez idő alatt személyesen megszereti a helyőrség tisztjét közzül Lauffen hadnagyot (Vámos), kinek lakására is eljár. Helbig mint altiszt tér vissza a lovagló-iskolából. Szeretettel közeledik Klárhoz, a kinek hideg viselkedése gyanut kelt szívében. Gyanuja csak erősödik, mikor eszébe jut, hogy egy alkalommal látta, midőn Lauffen hadnagy melegen szorította a Klári kezét. Végre féltékeny lesz, amikor Queiss altiszt is homályos czélzásokot tesz a női hűségéről nyilvánított véleményével. Közben Lauffen hadnagy ismét legyőztára hívja Klárikát, de a szerelmes pástororát hirtelen hangos kopogás szakítja félbe. Lauffen Klárit a mellékszobába tuszkolja és midőn ajtót nyit, Helbig lép a szobába.

A darab frappans hatású drámai jelenete következik, a mint a szerető és a csábító szemben állanak egymással. Helbig kér, könyörög, hogy Lauffen hadnagy mondja meg, valyon egyedül van-e? A hadnagy szigorú és nyers válasza az, hogy kiutasítja Helbig altisztet, a kit e pillanatban elhagy a hideg vére, a Klárit elrejtő mellékszoba ajtajához rohan. Lauffen kardot ránt és Helbig fejére sújt, de ez hirtelen lefegyverzi ellenfelét, belöki az ajtót és meglátva a leányt visszatánorodik. Lauffen hadnagy pedig bűnösségének tudatában tehetetlenül áll.

A harmadik felvonásban Helbig hadnagy a hadbíróság előtt áll, mint a ki fellebbezőlőjait inzultálta. A hadbíróság azt akarja tudni, hogy mi oka volt Helbignek arra, hogy Lauffen hadnagyra törjön és tettleg bántalmazza. Ugy Helbig, mint Lauffen titoklóját és tagdadját az igazságot. De ekkor egyszerre megjelenik Klári és mindent bevall. A jelenlevő Volkhardt elordítja magát fájdalomában és kardot akar rátani Lauffenre, de a mellette álló Queiss ebben meggátolja.

Most már Volkhardt örmester lép előtérbe. — Megjelenik leánya csábítójának a lakásán és elégtételt kér. Lauffen csak ösztinte sajnálkozással válaszol. Ekkor Volkhardt zsebébe nyúl és szolgálati revolverét veszi elő és felhívja a hadnagyot, hogy vivjanak párbajt. Lauffen hidegen jelenti ki, hogy a katonai szabályok tiltják azt, hogy egy tiszt párbajt vívjon altiszttel. Nem teheti. Volkhardt végtelen fájdalomában átkozza helyzetét, saját érdemkeresztjét is letépi mellől. Ektözben megjelenik Klára, a ki szenvedélyes szerelme mindenütt Lauffen védelmére sarkal. Most is kijelenti, hogy szereti. Nem hagyja el. Becstelenségében is vele marad. Ez annyira elkészeríti és annyira dühbe hozza az örmestert, hogy revolverével leányát agyon lövi.

A mindvégig erős drámai mozzanatokból alkotott darab ezzel véget ér. A darabban végig vonul egy kis szociális iz, a mit a katonai felfogás megvet, de hatása attól nem bírja magát emancipálni. Ott van a merev kaszt-szellem, a mely soha sem tud a polgári társadalom kereteibe illeszkedni. De a katona is ember. Gyarló és szenvedélyei vannak, a mit nem fed el az egyenruha s a melyeknek hatása alatt kibontakozik az ember a maga igazi érzelmeivel. Ez vezet, ez mozgatja és ez idézi fel a drámai katasztrófát, mely lélektani igazságával érdekel, izgat és megráz.

A darab előadása nem mindenben felelt meg a várakozásnak. Lauffen hadnagy szerepében Vámos Hugó ujjonnan szerződötetett tag mutatkozott be. Rosszul tette, hogy választott egyéniségének megfelelőbb szerepet. Vámos Hugónak nem a kellő rutinja ahöz, hogy olyan nagy művészi gyakorlatot igénylő szerepet betölthessen.

Lauffen hadnagy tulajdonképpen ennek

a drámának a központja. Az indulatok és szenvedélyek viharai tombolnak lelkében, de ennek erőteljes, a hol kell, diszkrét művészi visszaadásaához, hiányzik a megfelelő egyénisége, a hangja. Éppen ezért sajnáljuk Vámosi Hugót, hogy művészi tehetséget és erejét meghaladó szerepet juttatott neki a különben fonák munkát végzett szereposztó. Mert Volkhardt szerepét bizonyára jól játszta volna meg Szentgyörgyi s így Szakács Helbiget és Mészáros Lauffent juttatták volna diadalra, éppen úgy, mint a hogy diadalhoz juttatták: Helbiget Mészáros és Volkhardt Szakács. Mindketten határozott sikerrel állottak meg helyüket, de a bevégzett művészi alkotás rendesen több nyugalommal jár, még a lelkiindulatok izzófokán is. Szakács néhol elragadtott hevénnek annyira átengedte magát, hogy tulságosan lármás volt. A negyedik felvonás belső jelenetében olyan intenzív erővel tört ki, hogy a drámai katasztrófa pillanatában már erejét fokozni nem bírta. De hiszen az összes szereplőkön látszott az ideges hangulat, a mit az első előadás izgalma és a „Takarodó“ szokatlan milieu-je idézett elő, sok új és eredeti színeivel.

Klári *Tóvölgyi* Margit játszta. Ha ez a szerep nem is vág egészen a művésznek egyéniségébe, azért mégis a legtöbb jelenetében közvetlen és mély hatást tudott elérni. Jók voltak: Kassai a Queiss, Nagy Imre a Michael és Szegő a Höwen szerepében. A kisebb szerepeket Megyeri, Tompa, Székely, Dezséri és Várad játszták, mindnyájan gonddal és sikerrel.

A közönség nagy tetszéssel fogadta a darabot, a mely még, ha szerepváltozással adják, sok élvezetes színházi estét nyújt a közönségnek (s.)

Zilahy Gyula — debreczeni szinagazgató. Debreczenből táviratozzák, hogy az odaváló szinügyi bizottság tizenegy szavazattal Zilahy Gyula aradi színházigazgatónak ítélte oda a színházat 1905. októbertől hat évre. Nádassy pécsi szinagazgató, aki szintén pályázott, nem kapott szavazatot.

Márkus Emilia, ma este a „Kamélias hölgy“-et játszta, holnap legujabb szerepét, az „Egyenlőség“ lady Maryjét játszta. Ezzel a szerepével óriási sikere volt a művésznőnek, úgy hogy az „Egyenlőség“ a fővárosban igen rövid idő alatt érte meg 25-ik előadását. Holnap az „Egyenlőség“ főfőfői szerepét „Orickton“-t Szakács játszta először.

Márkus Emilia bucsufőllépése. Szerdán Dumas drámájában. a „Clemenceau“-ban bucsuzik Márkus Emilia, egyik kedvence szerepét az excentrikus Izát játszván. Szakács, Szegő, Tompa, Laczkó Aranka és Palotai Piroška lesznek szereplő társai.

Stephanides karnagy operettje „A bakter“-re már teljesen elkészült az énekes személyzet s holnap megkezdik az operette szinpad próbáit. Az eredeti új operette főszerepeit: Tibor Lóri, Ladizslai, Kálmár és Kassai fogják énekelni. „A bakter“ bemutató előadását a jövő hétre tűzte ki az igazgatóság.

Az előadásokat esütörtöktől kezdve (e hó 5-iktől) fél nyolcz órakor fogják megkezdni.

Heti műsor:

Kedd: Egyenlőség. (Márkus Emilia főllépésével. Szerda: Clemenceau. (Márkus Emilia főllépésével.)

Csütörtök: Takarodó.

Péntek: Takarodó.

Szász Gerő.

Dolgozó szobájában feküdt kiterítve, az egykor hatalmas szónok, a kiváló eszű, költő pap. Abban a szobában, a melyben élete nagy részét töltötte. A melyben vendégeit fogadta, kik a fővárosból s az ország különböző részéből jöttek felkeresni a költő papot, a kiváló barátot.

Szász Gerő e szobában merengett pihenő perceiben azokon a csatákon, a melyet mint 17 éves ifju végig küzdött s mint öreg ember, hangulatos és órással telt versekben megénekelte. Versei közül a legkedveltebbek hazafias versei s ezek között főleg azok, melyek bajtársai küzdelmeiről szólnak. Alig ismert, de nagyon szép az a verse is, melyet a színház fülkéjében lévő Gyulai szobor leleplezésére írt.

Most ravatalon pihen a nagy férfiú, ama szobában, melynek ablakai dus lombozatu fákkal tele levegő kertre nyílnak. A tavasz szelid leheletére kibontakozott lombok között pacírták énekelnek. Vidám énektük behallgat a szobába. Bizonyosságot tesz a pacírtá éneke a mellett, hogy a mit a letűnt költő pap hirdetett, a feltámadás az nem ábránd, hanem örök igazság. A szép tavasz és ebben a pacírtá dala a feltámadt természet megújult lomb sátorával eljötték, hogy bizonyosságot tegyenek a mellett, a miket Szász Gerő a templomban és az életben, szóval és a betű erejével hirdetett.

Még a ravatalon is beteljesült Szabolcska Szász Gerőhöz iri versének az a tétele, hogy az erdők, koszorúra hajlanak a tehomlokodra. Koszorut font a szép tavasz lombozata a Szász Gerő teje fölé.

Presbíterek koszoruja.

Sok koszorú borította a Szász Gerő ravatalt. Ezek között legtöbb emlék ahhoz tapad, a melyet a kolozsvári hívek, a kik egykori pástoruk a rajongással szerették, tettek a ravatalra. A presbíterek küldöttsége vitte és tette le a koszorút szombaton d. u. Részét vettek a küldöttségben: Herepey Gergely esperes, Issay József lelkész, Molnár Lőrincz lelkész, Keckeméty István, Pokoli József teol. tanár, Sándor József orsz. képviselő, Nagy Pál számtanácsos, Gidófalvi István körjegyző, Pallos Albert igazgató, Zsigmond Ferencz, Tóth Tamás, Versényi György, dr. Török István igazgató, Fazakas

József nyug. tanár, dr. Sarkány Lajos tanár, Szilágyi Lajos, Kilyén Sándor, s mások.

A szalagon ez a felirat volt:

„A kolozsvári ev. ref. egyház

hű szolgálójának.“

A koszorúletételnél Herepey Gergely esperes tolmácsolta az egyházközségnek, a nagy családnak féjdalmait a kis család előtt. Szívéből, lelkéből óhajtott megnyugvást azoknak, kik oly nagyon szerették az elköltözöttet.

Temetés.

A város apraja, nagya megjelent a Szász Gerő temetésén. Év. ref. elemi és középiskolák növendékeinek teologusok sorere zászló alatt képeztek sorfalat.

A kolozsvári ev. ref. egyház presbiterumba, a főgondnok vezetésével, a püspöki hivatal teljes tisztikara, az ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsa, az ev. ref. teologia tanárikara, az Erdélyi Irodalmi Társaság, a kolozsvári 48-as honvédegylet testülete 32 honvéddel, a különböző hatóságok, hivatalok stb. A ravatal előtt Herepey Gergely esperes mondott gyönyörű beszédet és szép imát a halott lelkeért. Azután megindult a menet, mely az egész Kossuth-utczát betöltötte.

Hat fekete ló vontatta a koszorúkkal teleaggatott gyászkocsit, a melyet hosszú kocsi sor kísért. A gyászoló család férfi tagjai gyalog kísérték ki feledhetetlen halottukat a határig, a hol aztán kocsi ra ültek. A míg a menetet a városon végig haladt, az összes harangok zúgtak. Siratták az isten fölönt szolgálójának távozását.

Igy tette meg Szász Gerő az utolsó utat Ördögkereszturra, abba a kis községbe, a hol született, a hol atyja már az ur szőlőjében munkált, a hol ő is az isten igjéjét hirdetni kezdte s a hol övéi mellett várja a feltámadást. Nyugodjék békével.

Felhívás előfizetésre!

Május 1-ével új előfizetést nyitunk az

„ELLENZÉK“-re.

Kérjük mindazokat, a kik lapunk *politikai programját* helyeslik; a kik *társadalmi, művészeti, városi* és más közérdekekben elfoglalt álláspontunknak *igazat* adnak: kegyeskedjenek lapunkra *előfizetni*, hogy erőnket gyarapíthassuk s a közönség igényeinek még jobban megfelelhessünk.

Előfizetési feltételeink:

Egy negyedévre . . . **8** kor.

Egy hóra **3** „

Elő lehet fizetni *bármely* naptól kezdve.

MINDENFÉLE.

— Május 2.

Hazafias tisztelettel kérjük mindazokat, a kik ez évnegyedre hátralékban vannak az előfizetési díjakkal, sziveskedjenek azokat mihamarabb megküldeni, hogy a lapot, minden megszakítás nélkül küldhesük továbbra is.

— **Rákóczi-bizottság.** A kolozsvári Rákóczi-bizottság tegnap, vasárnap délelőtt 11 órakor az E. M. K. E. főtitkari hivatalában ülést tartott. Jelen voltak: Sándor József orsz. képviselő, elnök; Felszeghy Dezső, Hegyesy Vilmos, Kovács János, Kuszkó István, Merza Lajos kir. tanácsos, Polcz Rezső, P. Sánta Angelus és Vörös Endre tagok. Elnök az ülést a bizottság működésére való visszatekintéssel megnyitván bejelenté, hogy a Rákóczi-hamvak ügyében kibocsátott legmagasabb királyi kézirat alkalmából két tag kívánatára szükségesnek tartotta a bizottság egybehívását. Ülés mindenekelőtt hódoló örömmel és határtalan hála nyilatkozatával fogadja Ó Felsége legmagasabb királyi elhatározását, melylyel a bizottságnak is évtizedek óta ápolat vágya és törekvése teljesül. Ebbeli örömet a bizottság jegyzőkönyvében örökíti meg. A hamvak hazahozatalára nézve azt az óhaját nyilvánítja, hogy az ne csak a nagy fejedelemlre és dicső emlékre anyjára, hanem lehetőleg a többi bujdosókra, első sorban Thököli Imrére is terjedjen ki, a mennyiben ez a századok munkája után lehetséges. A Rákóczi-hamvak Zrínyi Ilona hamvai méltó megdicsőítése helyéül, a miután ez úgy látszik a régi erdélyi fejedelemség fülhőlyén, Kolozsvárt alig lehetséges, a bizottság az ország szívét, a székesfővárost — talán a budavári Mátyás-templommal — tartja alkalmának, s a bujdosókra nézve egyes törvényhatóságok is tehethetnek lépéseket. Mikes hamvait pl., ha megtalálhatók volnának, hazahozatná Háromszékvármegye. Kíváncs volt, ha a gyászmenetet az erdélyi részen keresztül vehetné utját Budapest-felé, s ha a drága hamvak felvételekor zarándoklat menne előre a helyszínre. Mind ennek tapintatos és körültekintő képviselőre az elnökség bízta meg, a mely eddig is úgy Thaly Kálmánnal, mint a bizottság diszelnökével és a Rákóczi-eszme apostolával, valamint a kormány-nal is fentartotta az összeköttetést. A bizottságnak a nemzeti ünnepben való részvételét illetőleg külön történik határozatho-

zatal s egyszersmind köszönet szavaztatik elnöknek, a ki Thaly Kálmánnal egyetértve, az eszmét a bizottsággal már évtizedek óta felszínen tartotta, midőn sokan még képtelenek tartották a mielőbbi megvalósítást.

— **Május 1.** Tegnap a természet felámadásának nagy és öröndetes ünnepe az egyház ünnepével, vasárnapal esett össze a így csak természetes, ha a közönség mindenfelé nagy kirándulásokat rendezett a zöldbbe. A szőlőkertekben, a közeli erőkben mindenfelé a szabadban tölülő emberek vidám zaja verte fel a csendet. Bent a városban pedig a szociálisták ünnepeltek a maguk megszokott módja szerint. A Hunyadi-téren gyülekeztek össze alig 150—200 fiatal iparos segéd, a kik aztán a munkás egyletek lobogói alatt csendes tüntető körmenetben vonultak fel a Deák Ferencz-, Mátyás-tér, Unio-, Sétatér- és Malom-utczákra át a Tornavivoda tágas udvarába, hol megméltatták május elsejének jelentőségét alaposan. Az egyetlen disszónok dr. Schwartz Miksa volt, a kolozsvári szociálisták vezére, a ki a szociálista-gyűléseken szokásos kormány és politikai pártok kiszínezett és zamatos ledorongolása után megemlékezett az élesdi vérfürdőről is, a hol az elvtársak vére öntözte a megtagadott haza földjét. Itt a szónok abba a menthetetlen tévedésbe esett, hogy az események rajzolásánál ugy adta elő az elvtársaknak az esetet, hogy először a csendőrmester lötte le az ártatlan elvtársat, a ki haldokolva rántotta elő fegyverét és aztán lölette a csendőrmestert. Az így elferdített tény alkalmas az igaztásra, a mi tudvaleg nincsen megengedve, de a hatóságok kiküldött elfelejtette a szónokot kikorrigálni. A szónok beszéde további folyamán árulónak nevezte Kossuth Lajost, a mi nem szült valami lelkes hatást és azt fejtette, hogy az elvtársaknak örömmel kell fogadni, hogy ha akár a német, akár a kínai, akár az osztrák, akár a muszka foglalja el Magyarországot és kezét kell fogni a más nemzetiségekkel arra, hogy a jelenleg fennálló és jogokat eltipró közállapotokat eltöröljék.

Beszédjében a haza, az állam törvényes rendje és a nemzet szupremáciája ellen lelkes hangon izgatott, de a hatóságok kiküldött megint csak elfelejtette megjegyezni, hogy az aki örömmel fogadja és hirdeti, hogy az oroszot szívesen látja ebben a hazában, mint hódító és lelkes örömmel üdvözölné azt a napot, mikor Magyarországot eltörölné egy idegen hatalom, hát az mégis csak meg nem engedett formákban nyilvánítja érzelmeit. Ennekben a kevés számú gyülekezet csendesen viselte magát, zajtalanul oszlott szét és a szemelőre azt a benyomást tette az egész tüntetés, hogy az elvtársak már kezdik unni a sok frázist és azt a körülményt, hogy az egész világon, egy pár elvtárs kivételével, minden ember: *gazember!*

— **Eötvös Károly és Bánffy Dezső.** Milyen párt Eötvös Károly ezt a nagy rejtélyt akarta megoldani a minap egy aradi újságról, aki eziránt kérdést is intézett magához, Eötvös Károlyhoz, aki szintén így nyilatkozott:

Szoros igazság szerint — mondta Eötvös Károly — a Bánffy-párt magyar programjának híve vagyok. Egyébként azonban a függetlenségi elveket ma is változatlanul vallom, csak árnyalati különbség van köztünk. Különbben nem tudom, hogy a függetlenségi párt mit akar, csak azt látom, amit hirdet és azt, amit követ. De nem látom az összhangot, a harmóniát a kettő között. A között, amit hirdet és az én meggyőződéseim között nem igen tudok különbséget tenni. Amit azonban követ a gyakorlati politikában, látom, hogy a magyar dolgokat nem kell erőlyel csinálni.

Arra kérdésre, hogy az alakulóban levő Bánffy-párt mikor fogja az akciózt megindítani, Eötvös a következőket mondta:

A Bánffy-párt már normálisan megalkult. En azonban, mielőtt ebben a dologban határoznék, jelentést teszek a kerületemnek. Ez kötelességem. Csak aztán határozok. Megjegyzem, hogy öt év óta nem vagyok tagja a Kossuth elnöksége alatti függetlenségi klubnak, valamint az Ugron-féle sem. Az aradi lap, a Függetlenség tudósítja ezután azt kérdezte Eötvöstől, hogy hiszi-e, hogy Bánffyt Szegeden megválasztják. Erre a kérdésre Eötvös azt felelte, hogy nem hiszi, bár van talaja.

— **Zsigmond napja.** Báro Szentkereszty Zsigmondot, a királyi törvényszék közbeccsülésben álló elnökét névünnepe alkalmával tegnap délelőtt 11 órakor üdvözölt a kir. törvényszék, az ügyészség, a két járás-bírószág tisztikara. Az üdvözlő beszédet Szász Béla táblabíró tartotta. Szentkereszty báró meghatva, szeretettel köszöntö meg az óvációt, melyből bőven kijut a kiváló elnöknek, ahányszor csak kollegák megragadják a kedvező alkalmat.

Ismerősök, barátok óriási számban keresték fel Péterfi Zsigmondot, a szamosmenti vasutak nyugalmazott főmérnökét, bankdirektort, a kolozsvári társaságok közszeretében álló humánus, nemeslelkű emberét. Természetes, hogy a Majális-utcai palotában vége hossza nem volt a gratulációknak.

— **Kulizsok műgál.** Szombaton délelőtt, a mikor a Takarodó főpróbája véget ért, a főbb szereplők ott maradtak még a „világolt jelentő deszkák” és vidáman diszkuráltak a napi dolgokról az esti premierre.

Egyéző csak lehalaj Nagy Imre, az új komikus s az egyik órára várszettel aljából fel vessz egy tíz koronás aranyat. Iszonyu jámbor képet vág s oda lép bizalmasan Tóvölgyi Margitához.

Nézőide Margit, valaki elvesztett öt forintot. Tóvölgyi Margit minden utódgondolat nélkül elkezd sajnálkodni, sópánkodni.

— Vajjon ki lehet a szerencsétlen, ki kell hirdetni.

Aztán kevés vártatva ismét eláll Nagy Imre, felemelvén egy forintot a másik szegletből.

— Né Margit, ismét találtam egy forintot...

Nagy Imre olyan őszinteséggel mutatta a pénzt, hogy ezt már nem lehetett többé elhinni. Valami van a dologban, hogy hónap végén egy potyogtassák a forintokat, ütförintosokat. Tóvölgyi Margit elkacagja magát és föl akarja fedni a nagy turpisságot, de oda sug Nagy Imre.

Hallgass Margit, inkább mutyizunk csak hallgass!

S rügvést megbeszéltek egy kirándulás tervét.

— **A kolozsvári Tanitók Háza** felügyelő bizottsága a következő kérelmet intézte az erdélyi vármegyék törvényhatóságaihoz: A nagy államférfi, író és első első magyar kir. vallás és közoktatásügyi miniszter nevét viselő Büdös-alap országos tanitói segélyegyesület már közel harminc év óta gyakorol áldásos tevékenységet szegénysorsu tanitók, tanároknak és tanítványtisztviselőknak az ország fő- és székvárosaiban különböző főiskolai tanulmányokat folytató fiai anyagi segélyezésében, felekezeti különbség nélkül. E célra jóteknő emberbarátok megnyerésén kívül ezrekre menő saját tagtársainak évi tagsági díjaiból és vármegyei tanítóegyesületeknek alapítványai-ból már 400,000 koronát meghaladó alapító-két teremtet s törvényhozás nagylelkűségéből egy millió koronát nyert arra a célra, hogy abból Budapest és Kolozsváron két főiskolai internátust építtessen és rendezzen be. Amaz már második éve használatban van, ennek építése Kolozsvár sz. kir. város által adott ingyen szép telken most fejeztetvén be, rendeltetésének 1904. augusztus havában fog átadni az egyesület felavatott ünnepélyes közgyűlése által. Mindkét Tanitók Háza (az I. Ferencz József, az Mátyás király előnévvel) 120—120 növendék számára van berendezve, hol azok egy benn lakó gondnok nevelői felügyelet alatt a főiskolai ifjak és iskolai szegényeinek megfelelő lakást és ellátást élveznek. Hogy azonban ez ellátás mentől olcsóbb, sőt lehetőleg ingyenes lehessen, ahhoz az egyesület vagyonának tetemes gyarapodása szükséges. Epen azért hazafias tisztelettel keressük meg a tek. törvényhatóságokat, hogy azon ünfeláldozó és kevéssé jutalmazott munka méltánylásaúl, mit a nemzeti művelődés előbbrevitelében a néptanítói kar és tanári kar hazánk javára végez, főiskolán tanuló fiai segélyezésére a kolozsvári „Tanitók Háza”-nál alapítványt létesíteni kegyeskednék. Egy négyezer koronás alapítványért egy szoba az alapító nevével nevezetük el, a mi márványtáblán lesz megjelölve s az alapító az alapítvány kamatainak élvezetére a maga körből egy ifjút jelölhet ki. Legyen szabad e tekintetben hazánk egyik nemes vármegyéjének lélekemelő példájára utalnunk a következőkben: „Mi, Nógrádvármegye közönsége, adjuk tudtára mindenknek, a kiket illet, hogy a midőn a magyar nemzetnek, magyar földön ezredéves fennállása ünnepét maradóan alkotások és tények által megörökíteni határoztuk el, nem feledkezhetünk meg a néptanítókól sem, méltányolva bennük azt, hogy hivatásuk buzgó betöltése által nemzedékek művelődésének alapját vetik meg és működtetésük hazafias irányával a magyar nemzet állami létének alkotmányos épületét szilárdítják. És mert az irányukban mindezekért táplált hálás érzület legmegfelelőbb nyilvánulását nehéz helyzetik enyhítésére irányuló törekvésben nyert, ennek bizonyosságul 8000 koronás alapítványt járunk hozzá az Büdös-alap által létesített „Tanitók Háza” alapjához, ezenfelül 2000 korona alapítványi tőkét bocsátunk az Eötvös-alap kezelésé alá, kamatjévedelmének ösztöndíjképpen való adományozása céljából”. — Bizva és remélve, hogy a tek. törvényhatóság is hasonlóan becsúlással viseltetik a nemzet napszámolási iránt s ezt tényekben is kifejezésre juttatja, kérésünk megújítása mellett hazafias tisztelettel vagyunk Kolozsvárra, 1903. november 21-én, a kolozsvári „Tanitók Háza” felügyelő-bizottsága nevében: Kozma Ferencz s. k., kir. tan. tanfelügyelő, elnök, Elek Gyula s. k. jegyző.

— **Szinigazgató és karmester.** Az elmúlt nyáron dr. Janovics Jenő szinigazgató társulatával Fümedben játszott s nála vendégszerepelt Fedák Sári is, aki „Lotty ezredesei” című operettben az olaszok kedvére egy olasz betétet kívánt előadni, a darab második felvonásában. E betétnek zongorán való kíséretére Diczl Oszkár szerződötött karmesterre volt bízva, aki már összepórált volt a művésznővel. Diczl karmester, aki nem volt megelégedve helyzetével, felhasználta az alkalmat s közvetlenül a dalbetét előnéklésének ideje előtt levelet küldött igazgatójának, melyben kijelenti, hogy „nem kísérem a művésznőt, csak azon esetre, ha a mellékelt levelet nekem aláírva visszaküldi.” A mellékelt levél pedig kötelező ígéret volt arra nézve, hogy minden színre kerülő operettben Diczl karmester fog dirigálni ezentul. Dr. Janovics szinigazgató kényszerűségből aláírta a levelet s a betét dal így került a közönség elé, azonban másnap színházi bíróság elé vitte Diczl Oszkár karmester furfangos kötelező levelet. A színházi bíróság nem talált kadenciát ezen szokatlan esetre s ezért nem is határozhatott ez ügyben, mire dr. Janics egyszerűen elbocsátotta a karmestert. Diczl 3000 korona kötbér miatt indított pert a budapesti kir. törvényszék előtt Janovics szinigazgató ellen, aki kérve a felperes elutasítását, mert az maga beismeri, hogy a kérdéses levelet ő írta s ez magában elég, hogy konstátálható legyen a kérészakolt engedmény. A törvényszék még a bizonyítást nem rendelte el, mert ugy talalta, hogy az igazgatónak jogában volt a karmestert e kérészakolt levél alapján azonnal elbocsátani.

— **Méhesztői előadások.** Május hónap folyamán Kolozsvármegye területén a következő helyeken lesznek méhesztői előadások: 3-án d. e. Kolozsvárt az ev. ref. Szeretetház méhtepelepen, 4-én d. e. Kolozsvárt Nagy Géza dr. és Balázs Ferencz dr. posta- és táviróigazgatósági tisztviselő urak méheséin, 5-én d. e. Magyarnádasan, d. u. Magyarsárdon Kriabai Béla nagybírtokos ur méhtepelepen, 6-án d. e. Egeresen a gazdasági ismétőliskolánál, 7-én d. e. Kissebesen, d. u. Sebesváron, 8-án d. e. Nagyalotán, 9-én d. e. Booson, d. u. Magyarvalkón, 10-én d. e. Sztánán, d. u. Zsobokon a gazdasági ismétőliskolánál, 11-én d. e. Magyararabán, 12-én d. e. Szucsákon a gazdasági ismétőliskolánál, d. u. Bácsan, 13-án d. e. Magyarfenesen Kun Ferencz ur méhtepelepen, 14-én d. e. Szamosfalván Dobák Emil dr. kir. kincstári alügyész ur méhesén, d. u. Pusztaszent-

miklóson, 16-án d. e. Nemeszsukon, d. u. Felsőzsukon, 17-én d. e. Alsózsukon, 18-án Kolozsváron, Bánffy Ernő báró ur méhtepelepen, 19-én Gyulán, 20-án Kajántón, 24-én d. e. Kolozsvárt, Szádeczky Lajos dr., tudományegyetemi tanár ur és Gelch Lajos, máv. ellenőr ur méhesztésin, 25-én d. e. Kolozsvárt, Kremmitzky Aladár urasszony méhesén, 26-án d. e. Kolozsvárt, Szentgyörgyi Lajos igazgatótanító ur és Fatter Péter kir. adóoszt. ur méhtepelepen.

— **Kirándulás a tordai hasadékhoz.** A Szent-Józsefről elnevezett egyetemi hallgatók szemináriumának ifjúsága dr. Hirschler József igazgató vezetése alatt kirándult ma kora reggel Tordára, hogy a gyönyörű fekvésű, országos hírt tordai hasadékok megtekintés. Az egyetemi hallgatók egy része gyalog ment, más része a kényelmesebb vonatot választotta. Estére térnek vissza Kolozsvárra, miután megtekintik a kirándulók Torda más nevezetességeit is. A kirándulások pompásan összeállított tervét tovább fogják csinálni a bennlakó egyetemi hallgatók; legközelebb Marosujvárra, bányáit és fürdőjét fogják megtekinteni.

— **Vasvári Kőr Budapest.** Hoffmann Ottó hírlapíró a Magyarország dolgozó társa tegnap Kanninczky József, Hadseg, Román és Ország, Gárdá József társaságában a kolozsvári erklelye muzeum 48-as gyűjteményét felkereste. Hoffmann itt előadta, hogy Budapest a nemes fiatalság, Vasvári Kört alakít, a kör célja lesz a Vasvári emléket összegyűjteni s a fiatal Demosthénés hősi halálára vonatkozó adatokat kikutatni emléket pedig kegyelettel fenn tartani. Az erklelye muzeum erre megmutatta a budapesti vendégeknek az eddig össze gyűjtött s Kolozsvárt örzött Vasvári emléket. Felnyitotta a történelmi Lapok 1892—94 lapjait a melyekben egész sorozata van a történelmi leiratoknak Gyarmathy Zsigánétól, Hegyesy Mártontól, Szabó Samutól, a csatába több résztvevőről a helyszínről több ízben tett kirándulások alkalmával végzett kutatások eredményéről Székely felvételt tett Dunky Ferencz udv. felkérés a csata helyről. Ez időkről Vasvári kápolnát is épített Jósika fűrészt telep hazafias igazgatója, Kolmer Hermann. A kápolna részére Melka Vince a néhai trónörökös udvari festője most festi az oltár képet, a melyen Mária Magyarország véddasszonya nyujtja a cser koszorút a haza szabadságáért küzdő hősök, Vasvári és társai felé, Hoffmann megígérte hogy mind ezek híret megviszi a budapesti Vasvári körnek.

— **Felolvasás a Szent Imre Egyetemen.** Szombaton délután 5 órakor tartotta meg gyűlést a Szent Imre egyet. Ez a gyűlés látogatottság tekintetében jóval túlszárnyalta az előbbi. Az előadás tevékenységét ismervé alapos a reményünk, hogy ezek a felolvasó estélyek fokról-fokra emelkedni fognak népszerűség és látogatottság dolgában. Ezutalt Márki Sándor dr. egyetemünk nagyhírű történettudósa tartott felolvasást egy délamerikai magyar hittérítőkről, sdr. K. Ferenczről. A pompás, jóízű magyarmumorral megírt, színes, ötletes felolvasást holnap számunk tárczarovatában közöljük s már előre felhívjuk reá olvasóink figyelmét. Nem érintve a felolvasás magas színvonalu, tudományos értékét a kitűnő professzornak lebilincselő elbádogi modorát, kedves, adomázó természetét, a humor iránt való kiváló finom érzéket emeljük ki, melyek leköltözték, fogvartották a feszült figyelemmel érdeklődő közönség lelkeit, mely a felolvasás végén való szöcs tapsviharral fejezte ki elismerését, háláját. A Márki Sándor egyetemi tanár felolvasását keretezte a kolozsvári dalkör két, nagyon szépen a nála megszokott precizitással előadott éneke, továbbá Cseke Vince joghallgató szavalata, Ki Váradai Antal Régina coeli című versét szavalta el gyönyörűen, igazi nagy hatással.

— **Rendőri hírek.** Lakatos Gergely csavargó, hely és foglalkozás nélkül, tegnap két fiatal ember öráját csempészte el a „Bioszkop” előtt. Azonban tetten érték és egy rendőr bekísérte a fogdába.

Balog Mihály napszámos eddig ismeretlen okból a Kajántóvölgyben Lászlóczy Sámuel kertjében felakasztotta magát egy fára. Azonnal meghalt. Beszállították a bonczitani intézetbe.

Rómániai zsidók mentek át az állomáson a reggeli 505 számú vonattal. A kivándorlók között 26 férfi, 48 nő és 26 gyermek volt.

A rendőrség egy helybeli madárkereskedőnél tízenyolc fülemilét foglalt le. — Mintán a kereskedő a fülemilét tiltott összefogásáért megbüntette, a rabmadárakat a Lőrölde-parkban szabad szárnyra bocsájtották.

— **Dinamitmerénylet egy végrehajtó ellen.** Nagyszalontáról írják: Magyar István, a nagyszalontai járásbírószág végrehajtója ma reggel az utcán, a ház fala alatt egy dinamitöltényt talált. Egy félig elégett kanóc kandikált ki a fal alól s mikor a végrehajtó megnézte a kanócot, megrögtetve tapasztalta, hogy annak a folytatása egy dinamitöltény. Tovább kereséssel a ház fala körül s még két ilyen veszedelmes patronf fedezett föl, szintén kilógó s félig elégett kanóccsal. Késégtelen dolog, hogy a töltényeket valami elkeseredett végrehajtást szenvedett helyezte a falak alá, hogy a végrehajtót levegőbe röptse. Szerencse, hogy a kanócok, mivel valószínűleg nedvesek voltak, elaludtak, még mielőtt a dinamithoz értek volna. A megrémült végrehajtót azonnal följelentette az esetet a nagyszalontai járásbírószágnál, a honnan Budai Antal albiró azonnal a helyszínre ment s megejtette a vizsgálatot. Az esetről jelentést tettek a nagyváradi kir. ügyészséghez.

Gyászrovat.

— **Bányai Gyula** a szamosujvári takarékpénztár r. t. igazgatója, életének 56-ik, boldog házasságának 30-ik évében, folyó hó 28-án este fél nyolcz órakor a halotti szentegése ájtatos felvétele után jobblétre szenderült Sz.-Ujvárt.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon-tudósításai és sürgönylevelei.

Alamizsna a vasutasoknak.

Budapest, máj. 30.

Hieronimi közlekedésügyi miniszter elrendelte, hogy a vasutasoknak a költ-

ségvetésben előirányzott 1,600,000 korona, pótlék gyanánt osztassék ki. A igazgatóságánál folytonosan dolgoznak a tervezeten. Az összeget május 10-ig folyósítani fogja.

Képviselőválasztás Szegeden.

Szeged, máj. 2.

Szegeden megindult a választás küzdelem. Az uj párt és a függetlenség párt is jelöltet állít. Az uj párt Bánffy Dezső bárót, a függetlenségi párt Becsei Károly ügyvédet jelöli.

Az olasz bor ellen.

Budapest, máj. 2.

Moóról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Moór és vidékének börtelmelői május 1-én tiltakozó népgyűlést tartottak Moóron gróf Széchenyi Viktor orsz. képviselő kezdeményezésére és a magyar szőlős gazdák orsz. egyesületének támogatásával az olasz borvámkedvezmény fenntartása ellen, melyen mindegy 6000 szőlősgazda vett részt. Gróf Széchenyi Viktor és Bernáth Béla orsz. képviselők s valamint dr. Drucker Jenő beszédei után Kovách Sándor főszolgabíró a következő határozati javaslatot terjesztette elő, melyet a népgyűlés egyhangulag elfogadott. 1. Tiltakozik az olasz borvámklauzula bármily alakban való megújítása ellen, csatlakozik az országos egyesület által elfogadott 60 koronás vámtarifa-tételhez oly hozzáadással, hogy határozottan óvást emel mármilyen mennyiségű borknak bármily czímen való behozatala ellen. 2. Kimondja, hogy a boritaladó leszállítását kívánja és felkéri kormányunkat, hasson oda, hogy Ausztriában a borhamisítások megakadályozására megfelelő törvény alkotassék. 3. Az előterjesztett kérvényt elfogadja és küldöttségileg gróf Széchenyi Viktor képviselő és az országos szőlészeti egyesület vezetésére mellett a magas kormányhoz benyujtja, a mit folyó hó 5-én az eddig jelentkezett mintegy 300 tagu küldöttség fog átnyujtani.

Az ellenzék hareza.

Budapest, máj. 2.

Az ellenzék különböző árnyalatainak képviselői közül többen bizalmas beszélgetésre gyűltek össze, hogy az uj ülősszakban a kormányval szemben követendő eljárása nézve eszmét cseréljenek. Az elhangzott vita eredménye abban domborodik ki, hogy az ellenzék, a midőn a kormányval a vasuti sztrájk alkalmával tanusított eljárását szigorú kritika tárgyává fogja tenni, egyuttal vitatni fogja, hogy a curia ismert döntvénye, melylyel kimondotta, hogy a *vasuti hivaialnak köztisztviselő*, ellentétben áll a törvényvel. Nagy támadás készül a *mozgósítási* parancs miatt is. Az ellenzék ugyanis azon nézetet vallja, hogy a királynak jogában van ugyan egész hadtesteket mozgósítani, de nem engedhető meg, hogy egyes hadkötelesek hivatásuk, vagy foglalkozásuk minősége alapján szolgálattételre behívassanak. Szóvá tesszik Lengyel Zoltán mentelmi jogának megsértését is. Mindezen kérdésekben, valamint a civillista ügyben a harczolók, — mint a „Kel. Ért.” jelenti — számitanak a néppárt egyrészére, melynek kebelében éles ellentétet mérleket fel, a melyek egyenlőre nyíltan nem jutnak kifejezésre, de a melyek a parlamenti küzdelem folyamán kétségtelenül mutatkozni fognak.

Orosz-japán háború.

London, máj. 2.

A Reuter ügynökség jelenti: Tokiói biztos hírek szerint, két japán hadosztály Vicsunál átlépett a Yalun. *Ejzel megkerülte az oroszok balszárnyát és hajnalkor általános támadás kezdődött, melyben résztvettek a balparti összes japán i ütegek. A japánok kedvezőbb helyzetüknél fogva is biztosan számitanak arra, hogy az oroszokat megverik.*

London, máj. 2.

A Reuter ügynökségnek Tokióból jelentik, hogy a támadás napján délután 3 órakor, a japánok **elfoglalták** Kiulencsint, melyet az **oroszok a Yalu jobbparti hadállás kulcsának tekintenek.**

Szentpétervár, május 2.

Kuropatkin jelenti az ápril 29-iki eseményekről: Szaszulics tábornok megtudta, hogy Kuszán és Liavan községekpart japánok szállották meg. Azonnal csapatokat küldött oda és megütözték a japánokkal. A japánokat az oroszok kiverték állásaikból. Ebben a harczban csak 2 orosz esett el és 16 megsebesült. A japániaknak 20 halottjuk és 26 sebesültjük maradt a csatatéren.

Sz.-Pétervár, május 2.

29-én egy japán csapat átkelt a Yalun. Hevesen tüzelt az orosz csapatokra, a melyek visszavonultak.

Egy szerző halála.

Prága, május 2.

Dvorzsák, a világhírű zeneszerző meghalt.

Törvényjavaslat a takarékpénztárak reformjáról.

Budapest, ápr. 30.

A kereskedelmi miniszteriumban már régebben gyűjti az adatokat, különösen a vidéki pénzintézetek működéséért vonatkozólag. Mint a „Kel. Ért.” jelenti, törvényjavaslat van készülőben, mely a betevők érdekeinek megvédését célozza. A t.-javaslat lehetővé fogja tenni a hatályos ellenőrzést, de azonkívül meg fogja állapítani az alaptőkének a betételekhez és a jelzálogköcsönkhöz való arányát, hogy a takarékpénztárak ne kössék le erejükön felül a reájuk bízott tőkéket.

Háború.

Pétervár, máj. 3.

Alexejew helytartónak Miklós cárhoz intézett távirata jelenti; A Petropavlovsk elmerülése okának megállapítására kiküldött külön bizottság vizsgálata azt eredményezte, hogy a páncéloshajó kétségkívül aknába ütközött, melyet az ellenség azon a téren belül rakott le, melyben a hajóhad a kikötőtől való kifutásakor lenni szokott. Az aknáknak a Petropavlovsk orra és a szomszédos hajókamarák alatt való felrobbanása okozta a bizottság nézete szerint, hogy a hajó aknakamarájában lévő piroxilinn és 12 hüvelykes lövegek a löporkamara, valamint a hengerkázán egymás után felrobbant. A robbanásokat mind kétperczen belül figyelték meg, miközben a Petropavlovsk láncokba borulva, eltűnt a víz alatt.

Tokio, máj. 2.

A mult kedden kezdték a japánok a támadás a Jalu mellett. A küzdelem szerdán, csütörtökön, pénteken és szombaton tartott. Mára várják a döntő ütközetet. Csütörtökön vonultak át a japánok a Jalu és összpontosították erőiket a folyó jobb partján. Tegnap a küzdelem területileg széles helyen történt, miközben nehéz ágyukkal löttek a folyón által. A küzdelmet ma hajnalhasadtakor ujból kezdték. Az oroszokat 30,000 főre becsülik. A japánok csekély veszteségekről tesznek jelentést.

Pétervár, máj. 2.

Az orosz távirati ügynökség külön tudósítója jelenti Por-Arthurból mai kelettel; Semmi új sem történt. Annak alapján, hogy egy japán löveg gázmergést okozott egy orosz katonánál, megállapították azt a tényt, hogy a japánok liditet alkalmaznak. Az itt megjelenő „Novi Kraj” kifejti, hogy a francia és német sajtó méltányos és pártatlan magatartása egyensúlyozza az angol-amerikai gyarmati sajtó támadásait.

Tokióból sürgönyzik: Agyunaszádok 29-én Jalu torkolatánál rálöttek az oroszokra. Oroszok nem viszonozták.

Később Sandomorónál az ágyus flottilla 150 oroszra tüzelt, kik közül sokan megsebesültek. Az oroszok erre a hegyekre menekültek. A japánoknak nem volt segítségük.

Pétervár, máj. 1.

Hivatalosan jelentik: 1500 japán megkezdte a támadást. Csuszed ezredes fején, karján megsebesülve, visszavonult. A japánok szakadatlanul tüzeltek.

A Reuter ügynökség jelenti: Az oroszok kénytelenek voltak **Antungot feladni.** Fölgyújtották a várost és visszavonultak. Számos halott- és sebesültet hagytak hátra.

Szociálista gyűlések.

Bécs, máj. 2.

A májusi ünnep alkalmából tegnap délelőtt 79 szoeziáldemokrata ülés volt. A gyűlések rendben folytak le.

Főszerkesztő: **BARTHA MIKLÓS.**
Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **MAGYARY MIHALY.**

NYILTTER).

Ünnepélyes megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy — **Vasárnap, Május hó 1-én nyílt meg** Kolozsvár legszebb üdülőhelye 398

a Sétatéri Kioszk

a m. kir. kolozsvári VI. honv. ker. zenekar közreműködésével.

Hideg- és meleg konyha. Kitűnő cukrászda. — Mélt. Gróf Teleky Ádám-féle Bányai borok. Mindenkor friss kőbányai udvari sör. Kiváló tisztelettel

Gárdonyi Imre.

Életbiztosítási ágazatban jártas kül tisztviselők fix fizetéssel alkalmazást nyerne. Csak első rangú erők ajánlatai vétetnek figyelembe. Felvilágosítást ad a Közhísznau Szövetkezet. Kolozsvár, Róza-utca 5. sz. Jelentkezhetni: Hétfőn és Kedden: 8—12-ig, d. u. 3—5-ig. 399. 2—2.

DUPLA VILLANYDELEJES

KERESZT vagy CSILLAG.

D. R. G. M. 88503 sz.

gyógyít és felidít jótállás mellett: köszvény, reuma, asthma (nehéz légzés), álmatlanság, fülzúgás, nehézhallás, epilepsia (eskór), idegesség, étvágytalanság, sápkór, fogfájás, migren, tehetetlenség, influenza, valamint minden idegbetegségnél. Azon beteg, aki 88503. sz. készülékem által legfeljebb 45 nap alatt meg nem gyógyul, azonnal visszakapja a pénzt. Ahol már semmisen nem használható, ott kérem az én készülékemet megkísérletre; meg vagyok győződve, készülékem biztos hatásáról.

A nagy készülék ára 6 kor. idült betegségeknek alkalmazandó

A kis készülék ára 4 K., könnyebb betegségeknek alkalmazandó.

A központi elárusítóhely szétküld utánvétellel vagy előleges fizetéssel a bel- és külföld részére

SCHEFFER D. SÁNDOR

BUDAPEST, VIII., Bezerédy-u. 3 sz.

196 22-26

A híres és közkedveltségnek örvendő K.-Impéri

RÉPÁTI SAVANYUVIZ

mindig friss töltésben kapható minden fűszerkereskedés és vendéglőben. **Kizárólagos főraktár:** Kolozsvár, **Veress Károlynál,** Déma-utca 1 szám. Telefon: 466 szám. 66-300 52

MATUTSEK JÓZSEF

143 17 férfi-, női- és gyermek-czipész üzlete Kolozsvár, Főterti Státus-palota 3 sz.

Ajánlja dúsan ellátott általán legjobbnak elismert

Czipő-raktárát

a helyi és vidéki t. közönségnek. Megrendelések beküldött mérték vagy lábbeli-minta után a legjobb anyagból a divat szerint lehetőleg gyorsan teljesítenek

EGYEDÜLI

KÉZIMUNKA, o ELŐNYOMDA,

mely súlyt fektet a művészi kivitelre, valamint rajzok átlukasztását vagy előnyomtatását elvállalja. o o o

Nagy választék **Viktória-géphez**, Tűfestés és más **hímzésekhez** való mintákból. Azonkívül Kézimunka szövetek, Lenvásznak — Hímzőselelmek, Fényfonalak és Függöny-czernák — dus választékban. 127 20-60

ÁKONTZ SÁNDOR

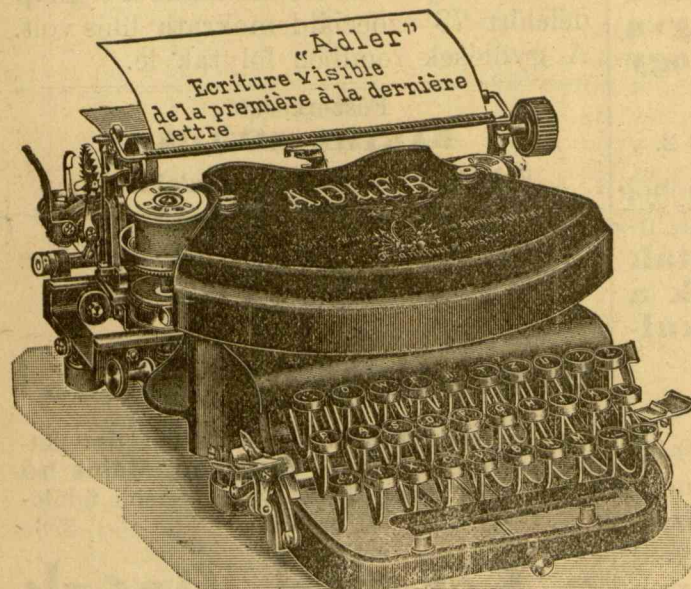
Erdélyrészt legelőbb (Alapított 1830.)

Kézimunka, Kötött és Rövidáru Raktárában

Kolozsvár, Mátyás király-ter Városház sor.

Adler írógép

elsőrangú gyártmány!

Közvetlen látható írással az első betűtől az utolsóig! Legnagyobb munkaképesség! Legelőbb átlukasztott! Legelőbb átlukasztott! Legelőbb átlukasztott!

Sok 1000 darab már használatban!

Betűrendszerek: magyar, általános, tiszta német, angol általános, tiszta angol, francia, svéd, dán, osztrák általános, lengyel-német, lengyel-francia, cseh, horvát, spanyol, portugál, olasz, görög, román, rutén és kínai. **Íróeszközök:** Antiqua, block, akta-, dílt- és gyönyörű. **Külön gépek:** Az összes betűk egy fogással kicserélhetők. Könnyen kicserélhető hengerek. Külön széles kocsik nagy papír formára részére. Tabulatur. Sok legmagasabb kitüntetés, állami érmék sat. Kívánatra referenciák, — árjegyzék és az eredeti gép bemutatása.

Erdélyrészi vezérképviselő

Strasser Izidor

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-utca 22 szám.

o o o Képviselek az egész Erdélyben kerestetnek. o o o

Kolozsvár egyik legerősebb- 10 lakrész (melyből 2 bolthelyi- sebb fekvésű — városrészében) és melléképületekkel ol- látott s szép kerttel bíró

Monostori-ut 142 sz. a. **ADÓMENTES HÁZ**

8000 korona készpénzzel

örökáron megvásárolható, esetleg részben bérbe- vehető barmikor. Felvilágosítást monostori-ut 134. nyerhetni, hol a város határában fekvő eladó kúrtokokról is tájékozódhatni.

Részvett kiállításán kitüntetve szép és jó munkáért.

Udvari és Társa

kocsigyártó cég

legnagyobb készletet tart **új kocsikból**, valamint elvállal e szakmába vágó javításokat, kocsik lajkorozást, bélelést kívánat szerint. **Kívánatra árjegyzéket küld.**

Használt

Kocsit

beosztal.

Megrendeléseket készpénzzel teljesít. Vidéki írásbeli megkötésekre azonnal válaszol. A nagyérd. közönség eddig irántunk tanúsított nagybecsű pártfogását jövőre kérv, mely tisztelettel **Udvari és Társa** Kolozsvár, Radák-utca (Zöldfa-vendéglő mellett).

9 136-*

Angol és francia illatszerek.

Bel- és külföldi gyógyszer- különlegességek. Fertőtlenítő anyagok, padlómaszok. Gazdasági cikkek, állatgyógyszerek.

Kötszerek

gyárak és cséplőgépekhez.

Naftalin, rovarpor, féregirtók. Sebészeti és betegápolási eszközök nagy- bani raktára.

BURGER FRIGYES

gyógyszár üzlete, Kolozsvár, Főter 9.

3 94-100

OLCSÓBB, MINT BÁRHOL!!

Több, mint 50 szoba saját ké- szítményű asztalos és kárpitos

1-20 leggyorsabb, legfinomabb, legszolidabb, 382

divatos kivitelben, több évjótállás mellett.

ELVÁLLAL saját vagy adott terv és rajz szerint uri, polgári és üzleti **berendezéseket.**

Grünfeld H. József és Fia

butorgyáros. Ziller Mór, kárpitos és díszítő.

Szentegyház-u. 6 szám. (Státus-palota). Telefon 430.

GANZ és TSA

vasöntő és gépgyár részv.-társulat

Leobersdorf. BUDAPEST. Ratibor.

Városi iroda: 160 30-x

Budapest, IV., Ferenciek-tere 2.

Elektromos

világítási és

erőátviteli

berendezések.

Elektromos nagy vasutak,

városi, bányai s iparvasutak.

Áramszámlálók, ivilámpák,

mérőkészülékek. — Vas-,

acél- és érc-öntvények.

Kéregöntési vasuti kere-

o kek és keresztelések. o

Hengerszékék és malom-

o o berendezések. o o o

Aprító gépek, turbinák, pa-

pir és cellulozse gyártására

o o szolgáló gépek. o o

Vasuti kocsik és vasuti al-

katrészek, forgó korongok,

tolópadok és kitérők. Daruk.

Transzmissziók.

Gőz-, petroleum- és elek-

tromos forgó ekék. (Mech-

wart szabad.) Petroleum és

benzinmotorok és locomo-

bilok (Bánki szabad.) Bánki

benzinmotorokat raktáron tar-

tunk Dénes és Sugár czégnél

VI., Podmaniczky-u. 2. M. sz. 151.

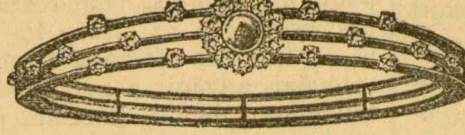
SÁRGA JÁNOS

ékszerész és műtővő, egyházfelszerelési műintézete Kolozsvárt,

Mátyás király-ter 13 sz. TELEPHON 354 sz. Mátyás király-ter 13 sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát és m dern technika vívmányaival felszerelt műintézetét. Elvállalja **ékszerek, díszmúratárgyak, ezüst evőeszközök**, egyházfelszerelési cikkek, nem- különben díszmagyar ékszerek készítését, javítását és stilszerű átalakítását.

Szíves megkeresésekre **rajzok- kal és költségvetésekkel** a legnagyobb készséggel szolgál 95-x

SÁRGA JÁNOS,

o ékszerész és műtővő. o

TELEPHON: 120.

Ajtók, Ablakok és Parkettek

TELEPHON: 120.

B. BAK LAJOS

jó minőségű gőzzel szárított anyagból készítve jutányos árban — kaphatók:

Ugyanitt megrendelhetők mindenmü **Díszmunkák,**

Templomi berendezések, Oltárok, Szószékék,

Bolti czélszerű állványok, áruasztalok, bejárati

kirakatok, Kapuzatok, Lakás- és Irodaberende- zések a leggyorsabbtól a legdiszesebb kivitelben készíti a legjutányosabb árakban **B. BAK LAJOS.**

Kertkedvelők figyelmébe!

Ajánlom a beállott tavaszi időnyre kitűnő, szép, kipróbált, jó faju és és dúsan virágzó, **magastörzsű rózsáimat** az alanti olcsó árban.

Választásom szerinti fajok és magasságban

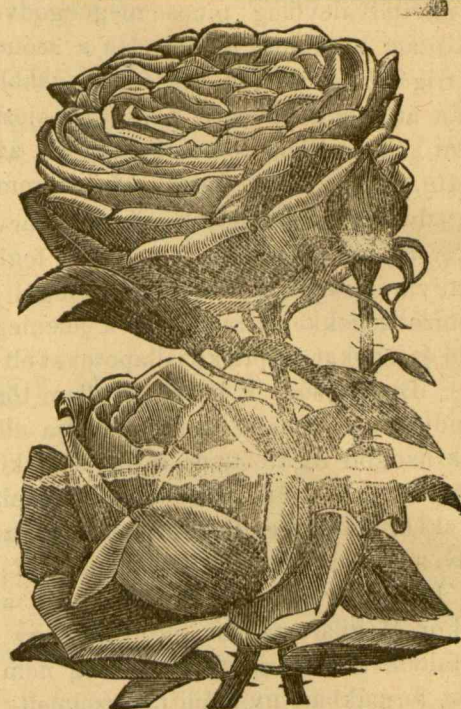
6 darab	4 kor. 80 fill.	25 darab	18 korona
10 "	7 " 40 "	50 "	34 "
12 "	9 " 60 "	100 "	60 "

Megrendelések a legelőkimerősebben eszközöltetnek, csomagolásért csak saját kiadásomat számítom. Szolgálati készséggel:

Schultz Rezső — műkertész —

KOLOZSVÁRT.

Névjegyzéket s kezelési utasítást kívánatra bérmentve.

A régi rómaiak egyszerű tógában jelentek meg!

Egy modern uri ember megjelenési — kellékeit pedig beszerezheti

Bittó Rezső uridivat kereskedésében,

ahol most érkeztek meg a legszebb

tavaszi ujdonságok.

275 19

Magyar Királyi államvasutak szállító hivatala.

Kereskedelmi és iparkamara tudósító irodája. 7 75-x

M. kir. fővámhivatal vámügynöksége.

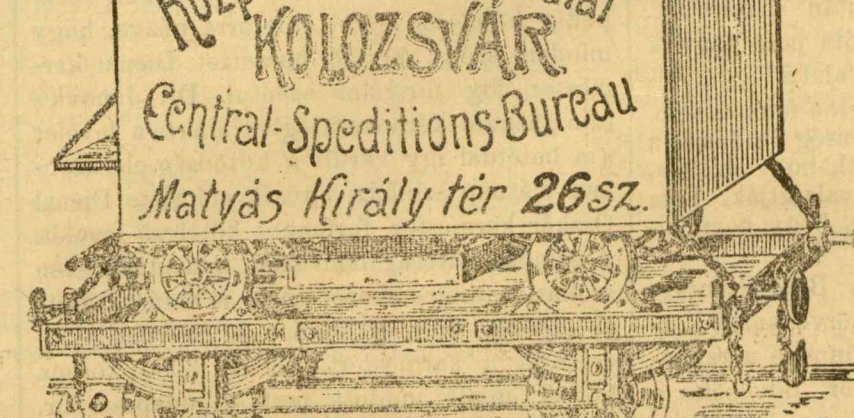
Magy. kiviteli és csomag száll. r.-t. képviselősege.

C. H. Hirsch express forgalmi, képviselősege.

Gyűjtő kocsik forgalom Budapestről és Bécsből.

Nemzetközi butorkocsi forgalom részese tagja.

Költöztetéseket a legjutányosabb árban felelősség mellett vállalunk el.

Költöztetés butor- szállító kocsikkal és ruganyos társzeke- rekkal.

Zongora és kassza szállítás és felállítás. Terjedelmes, tömeg és építő anyagok fu- varozása.

Butor csomagolás és be- raktározás.

Bizományi és előlegezési üzlet.

Hitel tudósítás.

Erdőtermékek adás ve- vesnek közvetítése.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Wesse- lényi Miklós-utca 12 szám alatti

üzletemet megnagyobbítva,

TELEPHON: 399.

Árjegyzék.

Liszt:

0 sz. liszt1 kgr. 14¹/₂ kr.

1 sz. liszt1 kgr. 14 kr.

3 sz. liszt1 kgr. 13¹/₂ kr.

5 sz. liszt1 kgr. 13 kr.

6 sz. liszt1 kgr. 12¹/₂ kr.

Zsákvételnél 30 kr. árengedmény!

5 kiló liszt vételnél élesítő adatik!

Fűszer:

1 kgr. darabos cukorfrt. —40

1 kgr. koka cukor—41

1 kgr. legfinomabb Ceylon kávé2—

1 kgr. Cuba kávé1.80

1 kgr. gyöngykávé1.80

1 kgr. Szantos kávé1.20

5 kgr. vételnél 50 kr.-ral olcsóbb.

A cukor 5 kgr. vételnél 1 kr.-ral olcsóbb.

Ismét elárusítóknak és nagyobb vételeknél megfelelő árkedvezmény.

Növényzsir eladás! Próbá bevásárlást kérve tisztelettel

Minden ezen szakmába vágó és itt fel nem sorolható cikkek a legolcsóbban itten beszerezhetők.

Stern József

liszt, fűszer, tűzifa kereskedése

Wesselényi M.-u. 12 sz.